

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Dissertatio inauguralis medica de Psychopathiis

Antalkovich, Imre

Viennae, 1840

Terminationes

[urn:nbn:at:at-ubi:2-13070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:at:at-ubi:2-13070)

Terminationes.

§. 47. Quamvis Psychopathiae reliquis morbis humanis pristinae sanitatis restitutionem aegrius admittant, tamen *exitum in salutem*, sub aptis artis medicae auxiliis, faventibus circumstantiis externis, et salubribus naturae adjumentis non semper excludunt. — Quod vero morbi psychici eadem ratione ac somatici crisis, i. e. manifestis signis et mutationibus salutem mediantibus, deciduntur, extra dubitationis aleam positum est; quin sine his nec sanatio certa, imo recidiva timenda.

§. 48. Crises Psychopathiarum duplici obtingunt via, *psychica* videlicet vel *somatica* sphaera organismi.

Et quidem *via somatica* quandoque judicatur morbus psychicus *praedominio systematis lymphatici*; malum eodem minuitur gradu, quo aegri pinguescunt *); alias vero nonnisi horrida macie confecti, et Acherontis limini jam proximi ad novam animi et corporis salutem redeunt. — *Per haemorrhagias*, uti epistaxi spontanea, fluxu haemorrhoidali aut menstruo copioso imprimis tunc judicantur, si ex eorum suppressione traxerunt originem; unde *Hippocrates*: (Aphor. XI. 6.) „Melancholicis haemorrhoides supervenientes bonum;“ — et (Aphor. XXI. 6.) „Insanientibus si varices aut haemorrhoides supervenerint, insania solvitur.“ — *Transpiratione cutis adaucta* crises morborum psychicorum pariter contingere posse, eo minus absonum videtur, cum pertinax ac in omnibus Psychopathiarum formis constans ariditas cutis, functionem hujus organi laesam, cum hujus ordinis morbis in causali nexu versari abunde testetur. — *Efflorescentiae cutaneae*, ut Herpes, Scabies, Urticaria, ceu criseos faustae comites pariter haud raro observatae fuere. — *Per febrem intermittentem et nervosam* morbos psychicos feliciter judicari, antiqua jam *Galen*i docuit experientia, recentior *Esquirol*i (Journ. gen. de Med. p. Sedillot. 1814.) et *Perfecti* (Annalen p. 176.) comprobavit. — Pariter *Furunculi*, *Abscessus* et

*) *Haslam*, Beobachtungen über den Wahnsinn. S. 79.

Ulcera, praesertim si eorum praematura coalitio causa fuerit morbi psychici, et si larga incedant suppuratione, sanationis momenta evadere possunt. (*Pinel. S. 297.*) — *Diarrhoea et Vomitu* materiae mucosae nigrae Melancholiam feliciter judicari observationes *Hippocratis*, *Lorry* et *Pineli* evicerunt; per *Vermium secessum Van Swietenii* et *Esquirolii* experientia. (*Journ. gen. de Med. 1802.*) *Pinel* demum Melancholiam per *Icterus* decisam observavit. (l. c. pag. 299.)

§. 49. *Via psychica* quandoque morbi animae alter per alterum dijudicantur; sic Amentia per Furorem, Mania per Melancholiam, et vice versa; — per affectiones morales, ut gaudium improvisum, fortunam insperatam; prout et vehementes animi commotiones, ut terrorem, indignationem, iram, morbi psychici feliciter quandoque propulsantur.

§. 50. Omnis crisis phaenomenis quibusdam praecursoriis se insinuare solet, quae inter crisim subventuram, faustam divinare sinunt, sequentia notantur: sensibilitas erga dolores reddit; cupides et instinctus naturales reviviscunt; adrident res quondam gratae; arida cutis mollescit; alvus muneribus suis respondet; vultus et oculi animi hilaritatem et serenitatem spirant; evigilat reminiscencia praeteritorum, et desiderium occupationum pristinarum, propensio in tenerrimos gratitudinis affectus; amor rediens erga personas antea amatas, metus futuri insultus, magna animi desponsio et timiditas tempore remissionis, unde jam *Aretaeus* (de causis et signis diuturn. morb. l. I. C. VI.) adnotavit: „quodsi morbus remittere jam incipiat, segnes, quieti, moesti fiunt, quia jam in notitiam mali venientes calamitate sua affliguntur.“

§. 51. Prout vero salus summe difficulter succedit, ita et duratio ejus summe incerta est; — morbi symptomatibus enim omni ex parte dissipatis, favilla tamen mali non raro remanet, quae clandestine gliscens improvisam parat mali eruptionem, dum radicalis jam sanationis spe oblectamur. — Experientia enim, proh dolor! docuit, nullos organismi humani morbos in recidivas adeo proclives esse, quam psychicos, ob dispositionem videlicet altius haerentem, causas excitantes innumerabi-

liores, crises minus perfectas, minoremque cautelam, quam aegri in evitacione causarum excitantium adhibent. — Constat hoc respectu: *a)* Recidivas inter pauperes et incultos multo frequentiores occurrere, quam apud altius natos et cultos, ob voluntatem in evitandis noxis minus firmam, egestatem et subsidiorum penuriam, quibus egeni premuntur. — *b)* Causae, quae morbum psychicum primario excitarunt, plerumque et recidivas revocant; pariter et eodem tempore, quo primo apparuerunt vesaniae, lubenter redeunt; mali semper ominis sunt tempora aequinoctii tum vernalis tum autumnalis, nimii caloris, intensiorisque frigoris; facillime vero et frequentissime Psychopathiae resuscitantur, si brevi post sanationem cum objectis vel subjectis in contactum venerit aeger, quae memoriam status illius insani revocare possunt. — *c)* Signa, quae regressum mali psychici praenuntiant, sequentia notantur: Constrictiones in regione ventriculi, cardialgia, aversatio ciborum, polydipsia, animi commotiones, somnus inquietus, visionibus et terrore mentis turbatus, vultus alienatus, caput calens, oculi rubri, scintillantes; modo jovialitas et garrulitas insolita, modo vero taciturnitas, tristitia et pronitas in lacrymas.

§. 51. *In mortem Psychopathiae directe non terminantur; vita enim psychica ad inum delapsa, somatica optime vigere potest; sequitur vero mors in morbis psychicis indirecto modo: a)* ex sufflaminata vita cerebri; ut inde et reliquae functiones aboliuntur. *b)* per vitiatum processum plasticum; mors colliquativa ex tabe, scorbuto; *c)* per infortunium aliquod improvisum; *d)* per suicidium; *e)* ex inaedia; *f.)* intercedentibus aliis morbis secundariis ex eorum causa aut effectu inductis, uti tabem, decubitus etc. Moriuntur autem infelices morte morali, civili, quatenus nempe pro societate humana inepti evadant; ita in Cretinismo homo omni fere hominis dignitate exutus non nisi plantae adinstar vegetat; functiones enim tantum vitae conservatricis et propagativae vigent, ast functiones vitae animalis, sensus nempe et motus summopere torpent, vita psychica penitus silet.